

Orgaan van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging

KDOV-blad

Zomer 2011

KDOV (opgericht 21 april 1917)
KDOV-blad verschijnt 4 x per jaar

Voorzitter:

Theo Menting, Mussenhorstweg 3, 7031 EM Wehl
e-mail: voorzitter@kdov.nl - tel. 0314 – 64 08 33

Secretaris:

Gemma Coebergh, Korte Begijnstraat 28, 2011 HC Haarlem
e-mail: secretaris@kdov.nl - tel. 023 - 551 68 77

Penningmeester:

ir Ben Hillen, Jachtwerf 12, 2725 DP Zoetermeer
e-mail: penningmeester@kdov.nl - tel. 079 - 341 85 75

Leden:

Ruud Huijbregts, Poolsterlaan 8, 5632 AN Eindhoven
e-mail: ruud.huijbregts@gmail.com - tel. 040 - 290 34 28 - fax. 0842 - 23 22 13
Jean-Pierre Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen
e-mail: organ.j.p.steijvers@hccnet.nl - tel. 0475 - 49 64 56
Anja Hendriks, Brusselsestraat 87 A 02, 6211 PC Maastricht
e-mail: anja.hendriks@t-online.de - tel. 043 - 325 24 72

Ereleden:

Bernard Bartelink en Kees Bornewasser

Hoofdredacteur KDOV-blad (wnd):

ir Ben Hillen, Jachtwerf 12, 2725 DP Zoetermeer
e-mail: redactie@kdov.nl - tel. 079 - 341 85 75

Eindredacteur KDOV-blad:

vacature

Redactie:

ir Ben Hillen, drs Ruud Hoogenboom, dr René Verwer

Doel:

De vereniging heeft ten doel de bevordering van het liturgisch en artistiek stijlbegrip van de kerkmusici, werkzaam binnen de Nederlandse rooms-katholieke kerkprovincie en de behartiging van de geestelijke en materiële belangen van haar leden.

Voorwaarden voor het lidmaatschap:

Een bepaalde mate van vakbekwaamheid in muzikaal en liturgisch opzicht, ten minste op het niveau van de eisen voor het getuigschrift van de KDOV.

De contributie bedraagt:

€ 38,- per jaar, 65+ lid € 27,- en reeds lid tevens 65+ in 2004 € 17,-.

Postgiro: 10 31 344 t.n.v. KDOV, Zoetermeer

Website: www.kdov.nl

Opgaaf van leden en adreswijzigingen aan de secretaris.

Technische afwerking mededelingenblad: Ben Hillen

Druk & verzending: Copy-It, Zoetermeer

ISSN-nummer 1388-2341

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Redactioneel	1
Van het bestuur.....	1
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2011	2
Leden	4
Agenda.....	5
Herinneringen aan Jan Mul.....	5
Berichten	7
Orgelbouwnieuws	22
Nieuwe uitgaven	25
Opleidingen, cursussen, studiedagen.....	27

Redactioneel

Tot nu toe is er geen nieuwe hoofdredacteur en eindredacteur gevonden. Wie pakt het nu op? Als er geen opvolger komt, gaat ons bijna honderdjarige blad ter ziele.

Wie gaat de KDOV (mee)helpen? Bel mij: 079-3418575.

Ben Hillen, waarnemend hoofdredacteur

Van het bestuur

Het goede nieuws is dat wij zeer verheugd u kunnen melden dat de bisschoppen inmiddels zijn ingegaan op ons dringende verzoek om arbeidsvoorwaardenoverleg. Een eerste bespreking heeft al plaatsgevonden.

Het minder goede nieuws is natuurlijk dat onze jaarvergadering op 4 juni jl. niet is door gegaan. De reden hiervoor was dat onze voorzitter Theo Menting door ziekte niet aanwezig kon zijn. Dit terwijl we ook in 2010 hebben vergaderd zonder onze nieuwe voorzitter. Het bestuur heeft gemeend dat dit in combinatie met de afwezigheid van enkele bestuursleden geen basis kon zijn voor een goede vergadering.

Intussen heeft het bestuur een nieuwe jaarvergadering gepland zoals u kunt lezen in dit blad.

Bovendien heeft het bestuur zich beraden op de situatie waarin het bestuur zich bevindt. Wij hebben ons lid de heer Ton van Eck die reeds eerder

jarenlang secretaris van onze vereniging was, gevraagd het bestuur met zijn adviezen te ondersteunen. Hij was daartoe gaarne bereid omdat de KDOV hem zeer ter harte gaat. En niet alleen dat, maar ook omdat dat KDOV juist weer bezig is met haar belangrijkste taak, het arbeidsvoorwaardenoverleg.

Ton van Eck benadrukt dat hij adviseur wil zijn zonder stemrecht. Het ligt in de bedoeling dat hij na de jaarvergadering een taak krijgt mede in verband met de onderhandelingen over de rechtspositie.

Wij wensen u een goede zomervakantie toe !
(GC; 3 juli 2011)

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2011

Op zaterdag 29 oktober 2011 zal de (uitgestelde) Algemene Ledenvergadering plaatsvinden in de Sint Josephkerk en de daarnaast liggende pastorie, Jansstraat 41, 2011 HC Haarlem.

Meer informatie te zijner tijd op onze website www.kdov.nl.

De secretaris is bereikbaar via 06 128 15 383.

Graag ontvangen wij u aanmelding resp. afmelding voor de vergadering op email adres: secretaris@kdov.nl

Het programma voor 29 oktober ziet er als volgt uit:

11.00 – 11.30 u ontvangst met koffie

11.30 – 13.00 u jaarvergadering

13.00 – 14.00 u lunch

14.00 – 14.15 u inleiding over de restauratie van het Adema – orgel

14.15 – 14.30 u bespeling orgel door Gemma Coebergh

14.30 – 15.30 u gelegenheid voor leden om het orgel te bespelen

15.30 – 16.00 u afsluitende vespers

16.00 – 17.00 u eventueel nog gelegenheid tot bespelen van het orgel

Wij raden u aan met het openbaar vervoer te komen. De binnenstad van Haarlem is moeilijk bereikbaar per auto.

De pastorie en de kerk bevinden zich op ongeveer 7 minuten loopafstand van het station.

Wie per auto komt wordt geadviseerd te parkeren in de parkeergarage bij het station. (GC; juli 2011)

Enquête leden KDOV

Graag hadden wij u in dit nummer het tweede deel van de resultaten van de ledenenquête willen presenteren. De huidige werkdruk in het bestuur laat dit nog niet toe. Voor de invullers melden wij alvast dat er binnenkort nog

een aanvullende vraag gesteld zal worden. Hierover ontvangen zij een e-mail van ons. (BH; juli 2011)

Ontwikkeling rechtspositie

De brieven die KDOV en KNTV samen hebben geschreven aan de zeven individuele bisschoppen van de bisdommen in de Nederlandse Kerkprovincie, met verwijzing naar de rechten die ons worden geboden in de canones 1732 t/m 1739 van het *Wetboek van Canoniek Recht*, hebben resultaat gehad.

Op 27 juni jl. heeft in opdracht van de bisschoppen door de economen mr. J.L.W.M. Zuidwijk (Aartsbisdom Utrecht) en G.R.M. de Rooij (Bisdom Breda) in Utrecht een eerste overleg over arbeidsvoorwaarden plaatsgevonden met namens de KDOV Ben Hillen en van KNTV-zijde Josephine van de Mortel en Rob Goorhuis. Het is een verkennend gesprek geweest en er is een vervolgesprek gepland voor 21 september a.s.

De gesprekken moeten leiden tot een voorstel dat wij te zijner tijd aan u zullen voorleggen. (BH; 3 juli 2011)

Om nieuwe leden voor de KDOV te werven is uw inzet nodig

Om als kerkmusici sterk te staan - mede bij de inmiddels opgestarte onderhandelingen - is het van groot belang dat we als KDOV meer leden gaan krijgen. Wij hebben uw hulp nodig om uw collega's in de buurt die nog geen KDOV-lid zijn NU te interesseren voor het lidmaatschap. Aarzel niet om uw collega's te vragen of ze al lid zijn van de KDOV of vraag bij twijfel ons per e-mail (secretaris@kdov.nl) of de door u genoemde kerkmusici mogelijk al lid zijn van onze vereniging. Op een later moment komen we met meer gerichte acties (BH; 3 juli 2011)

Wij hebben dringend uw e-mailadres nodig !

Om in toekomst sneller met u te kunnen communiceren, bijv. over onderhandelingsresultaten aangaande arbeidsvoorwaarden, hebben wij dringend uw e-mailadres nodig. Deze oproep geldt niet voor de leden die al regelmatig een bericht van ons ontvangen per e-mail (bijv. wanneer de jaarvergadering niet doorgaat). Leden die toegang hebben tot het leden-gedeelte van de website hoeven geen e-mailadres meer op te geven.

Graag ontvangen wij uw e-mail adres, voor zover u vermoedt dat wij dat nog niet hebben. Mail nu naar: webmaster@kdov.nl.

Als wij uw (ontbrekende) e-mail adres niet per 1 augustus a.s. hebben ontvangen, dan gaan wij (schrik niet) u bellen. (BH; juli 2011)

Toegang tot ledengedeelte nieuwe website

Hoe krijgt u toegang tot de interne website? Stuur een mailtje met het onderwerp "Website" naar: webmaster@kdov.nl. U krijgt dan een gebruikersnaam en een wachtwoord teruggemaid. Vervolgens kunt u inloggen op de website (kolom rechts) en desgewenst weer uitloggen. U kunt uw wachtwoord zelf veranderen als u dat zou willen.

Graag ontvangen wij uw reacties, vragen en suggesties per e-mail aan: webmaster@kdov.nl. Tevens ontvangen wij graag uw berichten (nieuws, concerten, jubilea, links etc.) voor plaatsing op de website te richten aan: webmaster@kdov.nl. (BH; juli 2011)

Uw evenementen op de evenementenagenda van de website KDOV

Op onze website staat een agenda waarin alle voor KDOV-leden en andere kerkmusici belangrijke evenementen worden aangekondigd. Het is de bedoeling hier alle concerten en belangrijke vieringen en gebeurtenissen, jubilea van KDOV-leden aan te kondigen, om daarmee de KDOV en haar leden meer zichtbaar te maken.

Graag ontvangen wij uw concertagenda's en aankondigingen die we graag op de website zullen zetten: webmaster@kdov.nl. (BH; juli 2011)

Leden

Nieuw adres:

P. de Hoog, Iepenlaan 462, 1406 RJ Bussum
J. Michielse van Eyl, Indigolaan 134, 5044 SB Tilburg.

Nieuw lid:

R. (Rein) Boeijen, Gaffel 15, 5351 SZ Berghem.

Afscheid Ad Hoogenboom

Met een feestelijke Pinksterviering op 12 juni heeft ons lid Ad Hoogenboom (76) afscheid genomen als actief kerkmusicus. De Capella Majellana van de Utrechtse St. Gerarduskerk zong o.m. de *Missa Festiva* van Gretchaninoff.

Na ruim 50 jaar wacht hem nu rustiger tijden, hoewel van echt pensioen geen sprake zal zijn. Zoals emeritipriesters regelmatig invallen, zo zal er in de toekomst ongetwijfeld een beroep op hem worden gedaan. Maar de wekelijkse verplichting zit er niet meer aan vast. Ad Hoogenboom, zijn vrouw Elly en kinderen kregen

een receptie aangeboden door het parochiebestuur en koor, waarbij ook aandacht was voor de warme familiale band die er door hem gesmeed was in het koor. Als dank werd een vierdaagse hotelarrangement aan hem overhandigd. In een korte, emotionele toespraak bedankte Ad de koorleden, parochiebestuur, maar vooral God voor het werk dat hij heeft mogen doen ten behoeve van de kerkmuziek en een goede liturgie. Overigens was zijn cadeau nog niet geheel 'uit de verf gekomen', dus dat krijgt hij op het Majellafeest op 16 oktober a.s. (RH; 12 juni 2011)

Ruud Huijbregts stadsorganist van Eindhoven

In het Eindhovens Dagblad lezen wij dat Ruud Huijbregts op 11 juni jl. door het Eindhovense college van burgemeester en wethouders is benoemd tot stadsorganist van Eindhoven.

'Zijn inzet voor de muziek in de stad in het algemeen en als organist voor de Catharinakerk en de stichting Kerkconcerten in het bijzonder' wordt geroemd door B&W en zij hopen dat de nieuwe stadsorganist veel gaat samenwerken met organisaties en musici om meer mensen kennis te laten maken met kwalitatief goede orgelmuziek.

Ruud, van harte gefeliciteerd! (BH; 11 juni 2011)

Agenda

Voor onze uitgebreide, zeer actuele agenda verwijzen we naar onze website: www.kdov.nl. In dit blad nemen we in steeds mindere mate agendaberichten op. Graag zien we uw agendaberichten, concertaankondigingen, jubilea etc. tegemoet: webmaster@kdov.nl. (BH; juli 2011)

Herinneringen aan Jan Mul

Gemma Coebergh

Van jongs af aan werden mijn oren in de kerk van Maria Onbevlekt Ontvangen te Overveen gevuld met mooie muziek. Het gemengde koor onder leiding van Jan Mul had een uitgebreid repertoire, van Palestrina en Hassler tot Andriessen, De Klerk en Strategier, maar ook de *Missa Pontificalis II* en *Eucharistica* van Lorenzo Perosi stonden op het programma, evenals het sublieme *Locus iste* van Anton Bruckner. Ook het *Te Deum*, het *Magnificat* en het *Tantum Ergo* van Hendrik Andriessen leerde ik

al op die jonge leeftijd kennen. Het koor bestond in die tijd uit ongeveer vijftien mannen en twintig jongens.

In iedere hoogmis werd het gregoriaanse proprium door het mannenkoor gezongen, zodat ik ook met deze gezangen ben opgegroeid. Het gregoriaans werd door Jan Mul smaakvol en sober begeleid.

Mul was officieel dirigent/organist (directeur/organist heette dat in die tijd) maar bespeelde het orgel en had het dirigeren overgedragen aan een onderwijzer van de lagere jongensschool, de heer Van Overbeek. Een muzikale man die in de loop der jaren veel ervaring had ontwikkeld in het leiden van het koor. Ook mijn vader, die niet onverdienstelijk orgel speelde en Mul wel eens bij een doordeweekse mis of een lof verving, zong in het koor. Hij had tevens compositieles van Mul, die hem hielp met serieuze zaken als een fuga of een sonate, maar er niet voor terugschrok om ook eens iets in een lichter genre uit te werken, bijvoorbeeld voor een familiefeestje of een jubileum op het werk. Mijn vader was werkzaam bij de A.E.G., zodat Mul hem op het idee bracht op die drie letters een mars te componeren voor een toepasselijke gelegenheid. Dat werd een groot succes.

Zelf heb ik als tienjarige nog enkele orgellessen van Mul gehad, maar les geven aan een beginneling had duidelijk niet zijn voorkeur. Verder dan de eerste bladzijden van Franck's *L'Organiste* zijn we niet gekomen. Wel nam hij me een keer mee naar de Sint Josephkerk in de binnenstad van Haarlem, waar zijn goede vriend Albert de Klerk organist was. "Dit meisje kan wel aardig improviseren, dat moet je maar eens horen" had Mul gezegd. Dat was mijn eerste kennismaking met het orgel waar ik later titularis van zou worden. Met De Klerk had ik al eerder kennis gemaakt: zeker eens per jaar arriveerde hij op zondagochtend per fiets vanuit 'de Joseph', waar hij de hoogmis had gespeeld, in Overveen om als gastspeler te fungeren. Toen ik dat voor het eerst meemaakte gingen mijn zeer jonge oortjes wel heel wijd openstaan. Ik moet toen een jaar of vier zijn geweest, maar dat weerhield mij niet na afloop van de hoogmis tegen De Klerk te zeggen: "U kunt best goed spelen!". Hij glimlachte minzaam en zei dat hij geregeld studeerde om niet alleen goed, maar vooral ook mooi te kunnen blijven spelen. De eerste leerzame opmerking die ik van hem te horen kreeg. Er zouden er nog veel volgen.

Het orgelspel van Jan Mul was zeer de moeite waard. Franse muziek voerde hierin de boventoon, met name Franse barok, maar ook César Franck en Charles Tournemire (*Suite Evocatrice*). Mul's literatuurspel klonk altijd zowel verzorgd als vitaal. Hij was niet werkzaam als concertorganist,

maar bezat genoeg spelniveau om dit te kunnen zijn. Ik heb daarnaast heel wat briljante improvisaties van hem gehoord.

Jan Mul voerde met zijn koor ook geregeld eigen werken uit. Zijn propriumgezangen bijvoorbeeld, maar uiteraard ook zijn missen: *l'Homme désarmé*, *Duc in altum*, *Pauperes Sion*, om maar wat voorbeelden te noemen. Soms had hij geen tijd gehad om de partij voor het jongenskoor op de grote papieren vellen te noteren en deed dat dan nog even snel tijdens de preek, zodat de kinderen niet zaten te rommelen met allerlei papieren blaadjes.

Bij het mannenkoor waren drie heren die geregeld solo zongen. Een van hen was de beroepszanger Hans Gimbrère, lid van het Groot Omroepkoor. De andere twee waren en bleven (goede) amateurs: de heer Van Buuren, die een prachtige baritonstem had, en de heer Huizing, zwager van Jan Mul en eigenaar van een stijlvolle schoenenwinkel in de Haarlemse Grote Houtstraat. Een kleine man met een zeer fraai tenorgeluid.

Opmerkelijke dingen die Mul anders deed dan anderen? Ik herinner me nog goed dat hij de sequentia *Veni sancte Spiritus* in het ritme van een Gigue liet zingen. Zijn opvolger voelde daar echter niets voor, wat bij het koor nogal wat commotie teweeg bracht. Dat wat mensen nu eenmaal gewend zijn geven ze immers niet zo gemakkelijk op.

In 1960 nam Mul afscheid van kerk te Overveen en werd opgevolgd door Nico Waasdorp die, na het behalen van de Prix d'Excellence, een aantal maanden in Parijs bij Maurice Duruflé had gestudeerd. In de jaren daarna gaf Mul nog wel eens als gastspeler acte de présence in de hoogmis. Helaas nam zijn gezondheid in de laatste jaren van zijn leven af en stierf hij, 60 jaar oud, op 30 december 1971, acht dagen na zijn goede vriend Godfried Bomans.

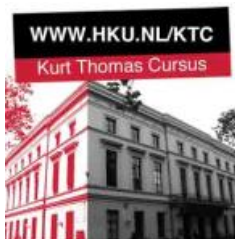
Berichten

Website over Jan Mul

Zoals wij al aankondigden is het dit jaar honderd jaar geleden dat de Haarlemse componist en organist Jan Mul geboren werd. Er is inmiddels een website geopend met veel informatie over hem: www.janmul.nl. (GC)

Conservatorium haalt Kurt Thomas Cursus terug naar Utrecht

Van vrijdag 8 t/m zaterdag 16 juli 2011 organiseert het Utrechts Conservatorium de 45e editie van de Kurt Thomas Cursus. Daarmee zorgt

het Utrechts Conservatorium dat een belangrijk scholingstraject voor koordirigenten behouden blijft voor de toekomst.

De Kurt Thomas Cursus (KTC) is een intensieve zomertraining voor amateur- en (semi-)professionele koordirigenten uit binnen- en buitenland. Door het unieke concept van vier verschillende niveaugroepen kunnen alle deelnemers werken op hun eigen niveau.

Zij doen dat onder leiding van docenten als Louis

Buskens, Hans Leenders, tevens cursusleider, Harold Lenselink, Alex Schillings, Servaas Schreuders en Rob Vermeulen.

Van de ochtend tot en met de avond dompelen cursisten en docenten zich onder in de wereld van de koormuziek. Eén van de cursisten uit vorige jaren beschrijft 'het KTC-gevoel' als 'een gevoel van sfeer, energie en geestdrift'. (BH; *KunstFactor*; 22 maart 2011)

Gift van 8000 euro voor boetes 'illegale' organist

In het Friesch Dagblad van 18 april lazen wij, dat de opgelegde boete van achtduizend euro aan resp. de rooms-katholieke parochies in Kloosterburen en Delfzijl gecompenseerd is met een gift van een niet nader genoemde gever van vierduizend euro. De pastoor zegt in het parochieblad: 'Dat een paar uur orgelspelen in de kerk blijkbaar hetzelfde is als het opzettelijk in dienst nemen van mensen, zonder ze op de loonlijst te zetten, om er vervolgens economisch gezien gewin uit te halen, gaat er bij mij niet in!' (BH; 6 april 2011)

'Moderne koormuziek is te vaak minderwaardig'

Directeur Joseph Cullen van het koor van de London Symphony Orchestra spreekt zich in het Britse katholieke weekblad 'The Tablet' uit over de moderne koormuziek. Te vaak is die volgens hem van minderwaardige kwaliteit en te snel wordt een beroep gedaan op een solist. Daardoor verworden gezangen tot een 'kerkelijk karaoke' en wordt afbreuk gedaan

aan de samenhang. "Sinds de jaren 1960 ontbreekt het ons aan waardige gewijde muziek."

Volgens Joseph Cullen resulteerde het overhaaste streven naar nieuwe liturgische muziek na Vaticanum II in artistiek minderwaardige composities. "Daardoor moeten parochievieringen het veelal stellen met inferieure hymnen die als 'vulling' dienst doen tijdens de heilige liturgie." Te gemakkelijk wordt teruggegrepen naar bekende liederen die een nieuwe liturgische tekst krijgen, zonder aandacht voor het originele lied en de tekst daarvan. (BH; *KerkNet*; *The Tablet*; *CNS*; 18 april 2011)

Pueri cantores

Eind oktober is in Leuven de vereniging 'Freunde der Fœderatio Internationalis Pueri cantores' opgericht. Dit ter promotie van de Pueri cantores in de diverse landen. Als bestuurslid voor Nederland is de zeereerwaarde heer Guido Grond benoemd. Meer info: nsgv@bisdom-roermond.nl (BH; *Nieuws van de NSGV*; april 2011)

Bijna miljoen kijkers voor The Passion

De uitzending van het muziekspektakel *The Passion* vanuit Gouda heeft op 21 april jl. 979.000 tv-kijkers getrokken. De live-uitzending van de EO en RKK op Nederland 3 staat op de vijfde plaats in de ranglijst van de meest bekeken programma's van donderdag. Dat blijkt uit vandaag gepubliceerde cijfers van de Stichting KijkOnderzoek (SKO).

Passiespel

The Passion vertelt het verhaal over de lijdensweg van Jezus. Op de Markt in Gouda kwamen tussen de 15.000 en 20.000 belangstellenden bijeen voor het eigentijdse passiespel.

Zangers en acteurs

Zanger Syb van der Ploeg vertolkte de rol van Jezus, zangeres Do speelde Maria en acteur Frank Lammers nam de rol van Judas op zich. Ook zanger Thomas Berge (Petrus) en actrice Hanna Verboom deden mee. Jakhalspresentator Erik Dijkstra nam de rol van verteller op zich.

Samenwerking

De omroepen RKK en de EO, de Protestantse Kerk in Nederland, de Rooms-Katholieke Kerk, het Nederlands Bijbelgenootschap en de gemeente Gouda werkten samen voor deze productie. Volgens een woordvoerder van de RKK gaan de omroepen op korte termijn met elkaar in gesprek om te praten over een mogelijke tweede editie voor Pasen volgend jaar.

Intentie

"Het kost een enorme krachtinspanning, maar de intentie om het volgend jaar opnieuw te organiseren is er wel", aldus de woordvoerder. Hij kon nog niet zeggen of het evenement in 2012 opnieuw in Gouda plaatsvindt.

Onder de indruk

De omroepen krijgen volgens de woordvoerder veel positieve reacties van kijkers, onder wie ook niet-gelovigen die onder de indruk waren van het eigentijdse schouwspel op televisie.

(BH; *KatholiekNederland*; 22 april 2011)

Harry Valk overleden

Op donderdag 28 april 2011 overleed plotseling Harry Valk, adviseur, oud-secretaris en oud-penningmeester van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). Naast deze bestuursfuncties vervulde Harry Valk in de afgelopen 20 jaren vele functies ten dienste van de Rooms-katholieke kerkmuziek.

Hij was secretaris-penningmeester van de stichting Liedbundel, die verantwoordelijk is voor de uitgave van de officiële zangbundel in de R.K. kerkprovincie, Gezangen voor Liturgie. Hij nam deel aan het overleg binnen de Raad van Toezicht op de bijzonder hoogleraar Muziek en Christendom, zoals die onder auspiciën van de NSGV aan de Universiteit van Tilburg is gevestigd. Hij was ook penningmeester van het Fonds Liturgische Gezangen, bestuurslid van de stichting Vrienden van Gregorius en secretaris van het Emeritiberaad van de NSGV. In het jaar 2006 kende de NSGV hem de plaquette toe, de hoogste onderscheiding. Nadat Harry Valk in 2008 zijn functie van secretaris van het bestuur had neergelegd, werd hij benoemd tot erelid en adviseur van het bestuur van de vereniging. De NSGV gedenkt hem met groot respect. Tot op zijn laatste dag stelde hij zich ten dienste van de vereniging. Harry Valk werd 79 jaar.

(BH; NSGV; april 2011)

Secretaris van de NSGV koninklijk onderscheiden

Op 29 april 2011 is in de gemeente Rijswijk, Hans Speetjens, secretaris van het hoofdbestuur van de NSGV benoemd tot *Ridder in de Orde van Oranje-Nassau*.

Hij heeft zich de afgelopen 30 jaar op diverse maatschappelijke terreinen verdienstelijk gemaakt, onder meer voor de bevordering van de r.k. kerkmuziek in Nederland. Sinds 1979 zet hij zich in voor de NSGV, waar hij tal van functies heeft vervuld en nog vervult. Verder heeft hij gedurende vele jaren amateurs geschoold voor hun taak in de liturgie, waardoor hij een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het verhogen van de kwaliteit van de liturgisch-muzikale uitvoering van de liturgie van de R.K.-kerk in Nederland. Op landelijk niveau heeft hij een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van de oecumenische stichting ISOK (voorheen NIK) die zich inzet voor een kwalitatief goede vakopleiding van kerkmusici aan HBO instellingen. Sinds 1975 verricht de heer Speetjens activiteiten voor de Benedictus/Bernadette-parochie Rijswijk en sinds 2008 voor de Stichting Pierre van Hauwe (musicus, componist en schrijver).

(BH; NSGV; 6 mei 2011)

Lancering website Kinderkoren Limburg

Voor wie op zoek is naar repertoire voor het kinder- of jeugdkoor of wie op de hoogte wil blijven van activiteiten voor kinderkoren en de allerlaatste

nieuwtjes op het gebied van de koormuziek, is een nieuwe website in de lucht: www.kinderkorenlimburg.nl.

De site is een initiatief van de VNK-Limburg en de Werkgroep Kind-Koor-Kerk van de NSGV Roermond. Op de site is een overzicht van activiteiten voor kinderkoren en/of hun dirigenten te vinden, een overzicht van de kinderkoren in Limburg met hun contactgegevens, informatie voor dirigenten, informatie voor besturen van kinderkoren, een overzicht van kinderkoorrepertoire, een pagina met muzieklinks, links naar relevante korenorganisaties en cultuur-educatieve sites en een forum waarop u allerlei vragen kunt posten.

Ook kunnen op de site activiteiten van kinderkoren onder de aandacht van een groter publiek worden gebracht. Dat kan door het sturen van een korte beschrijving van de activiteit met alle praktische informatie en eventueel een foto als bijlage naar info@kinderkorenlimburg.nl. Hierheen kan ook andere nuttige informatie of documentatie ten behoeve van de website gezonden worden.

(BH; Bisdom Roermond - Nieuws van de NSGV; mei 2011)

Hurkmans: gevoel niet leidend bij uitvaart

Bij uitvaarten wordt vaak een dominante rol toegekend aan het gevoel. Maar dingen die sommige nabestaanden aansprekend vinden, passen niet altijd bij het christelijk geloof. Dat schrijft bisschop Hurkmans van Den Bosch in het voorwoord van een nieuw boek over de kerkelijke uitvaart. Volgens de bisschop zouden uitvaarten niet overheerst moeten worden door “subjectivisme”.

Kennis nodig

Spanning tussen de verlangens van nabestaanden en de voorgeschreven kerkelijke liturgie kunnen leiden tot een negatieve houding tegenover de Kerk. Volgens de Bossche bisschop, die namens de Nederlandse Bisschoppenconferentie referent is voor liturgie, zou meer kennis over de achtergronden van de uitvaartliturgie soelaas kunnen bieden. Hierdoor kan de liturgie van de uitvaart, zoals deze bedoeld is door de Kerk, beter worden begrepen en behartigd in de pastorale praktijk.

Subjectivisme

Hurkmans schrijft: “In de pastorale praktijk wordt de kerkelijke uitvaartliturgie vaak geconfronteerd met verlangens en wensen die niet beantwoorden aan het christelijk geloof en wil men andere, alternatieve rituelen. Dit komt voort uit een sterke neiging om aan het subjectieve gevoel een overheersende rol toe te kennen; aan wat men als mooi of aansprekend ervaart, wordt al snel een normerende betekenis toegekend. Dit leidt gemakkelijk tot een negatief-kritische houding tegenover de

uitvaartliturgie van de Kerk. Maar in het christendom staat de geopenbaarde waarheid centraal, die van God komt. Daarom moet men de uitvaart niet laten overheersen door subjectivisme.”

Hermans

Het boek *De liturgie van de uitvaart*. Een handboek voor de praktijk is bedoeld als een praktische handleiding. Het is geschreven door mgr. dr. J.L.W.M. Hermans, de secretaris van de Nationale Raad voor Liturgie. Hermans is priester van het bisdom Roermond en sinds 2005 consultant van de Vaticaanse Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Discipline van de Sacramenten. (BH; Katholiek Nederland; 13 mei 2011)

Vaticaanse instructie over toepassing Summorum Pontificum

De Pauselijke Commissie Ecclesia Dei heeft op 13 mei jl. de instructie *Universae Ecclesiae* openbaar gemaakt over de toepassing van het motu proprio *Summorum Pontificum*. (BH; Katholiek Nederland; 13 mei 2011)

Remonstrantse liedbundel in concert

Karin Bloemen gaat een concertserie geven met liederen uit de 'remonstrantse liedbundel' LICHT. De optredens vinden plaats op 2 en 3 oktober in de kerk De Duif, waar de Kleine Komedie in deze periode voorstellingen programmeert.

In november 2010 kwam de Remonstrantse Broederschap met de nieuwe liedbundel. Het bevat honderd oude en bekende liederen met een nieuwe tekst. Kerkelijke woorden zijn vervangen zodat de nieuwe teksten ook mensen aanspreken die niet vaak in de kerk komen. Coot van Doesburgh is verantwoordelijk voor de nieuwe liederen. Bij de liedbundel hoort ook de gelijknamige cd waarop Karin Bloemen vijftien liederen zingt.

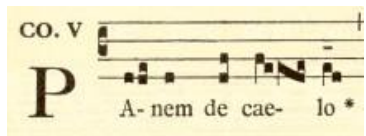
De concerten in De Duif zijn meezingconcerten: het publiek mag fungeren als modern kerkkoor. Van de liedbundel LICHT zijn inmiddels vier drukken verschenen. De cd kreeg een notering in de Nederlandse Album Top 100. (BH; IKON; 18 mei 2011)

Jongerenkorenfestival Poeldijk 2011 op 13 november

Dit jaar is op zondag 13 november 2011 alweer het zesendertigste jongerenkorenfestival Poeldijk. Dit jaar zoals vanouds georganiseerd door Jongerenkoren Westland, maar in samenwerking met Code-X Music.

(BH; Code-X Music; Bart de Jong; mei 2011)

Paus stimuleert tot herwaardering van gregoriaans en polyfonie

Paus Benedictus XVI klaagt in een brief voor de honderdste verjaardag van het Pauselijke Instituut voor Godgewijde Muziek de verwaarlozing aan van het Gregoriaans en de polyfonie. Beiden zijn

een essentieel onderdeel van de historisch-liturgische erfenis van de katholieke kerk en zij vormen het hoogtepunt van de gewijde muziek. Sinds het Tweede Vaticaans Concilie worden zij echter al te vaak voorgesteld als uitdrukking van een vergeten en te verwaarlozen verleden. Juist deze godgewijde muziek is geschikt om God te verheerlijken en gelovigen te heiligen. Tegelijk stimuleert deze muziek tot gebed en schoonheid en wordt hiermee het universele karakter van de katholieke Kerk tot uitdrukking gebracht.

Het Pauselijke Instituut voor Godgewijde Muziek in Rome werd in 1911 door paus Pius X gesticht. Het werd twintig jaar later erkend als pauselijke instelling. De oprichting gebeurde met het oog op de studie en het onderwijs van sacrale muziek en als stimulans voor componisten, kapelmeesters, liturgisten, muzikanten en muziekdocenten.

(BH; KerkNet/Kipa-Apic; 1 juni 2011)

Paus bevestigt primaat van gregoriaans

Paus Benedictus XVI heeft ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Pauselijk Instituut voor Gewijde Muziek het belang van het gregoriaans voor de eredienst benadrukt. Dat doet hij in een gisteren gepubliceerde brief aan de grootkanselier van het Instituut, de Poolse kardinaal Zenon Grocholewski.

Hoogste vorm

In zijn brief benadrukt de paus het primaat van het gregoriaans in de Romeinse ritus. Het gregoriaans is volgens de paus de hoogste vorm van gewijde muziek. Benedictus XVI stelt dat juist deze gezangen geschikt zijn om God te verheerlijken en de gelovigen te heiligen. Ook andere stijlen, zoals de polyfonie, kunnen deze functie volgens de paus vervullen. Het is dan ook

belangrijk dat de lokale kerken beschikken over een schola cantorum, "vooral in de kathedralen", aldus de Heilige Vader.

(advertentie)

VACATURE dirigent / organist / artistiek leider

per 1 januari 2012

t.b.v. de H. Bartholomeusparochie i.s.m.
de Zangkoren Deo Sacrum te Poeldijk

De **H. Bartholomeusparochie** te Poeldijk (Westland) maakt deel uit van de federatie St.Franciscus *tussen tuin en duin*, een samenwerkingsverband van een 11-tal parochies.

In muzikaal en liturgisch opzicht is er in de Bartholomeuskerk een opmerkelijk rijke traditie ontstaan dankzij nauwe samenwerking met de Zangkoren Deo Sacrum. Onder de bezielende leiding van dirigenten / organisten met bijzondere kwaliteiten en talenten wordt een breed scala van liturgische muziek beoefend, waaronder zowel het Nederlandstalig alsook het Latijns en Gregoriaans repertoire.

Zie ook: www.parochiebartholomeus.nl

De **Zangkoren Deo Sacrum** bestaan uit een zevental koorgroepen, waaronder een kleuter- en kinderkoor, het Poeldijks Jongeren Koor, een dames- en herenkoor, een Vrouwenschola, kamerkoor Couleur Vocale en het Perosikoor.

De koorgroepen verzorgen, naast de muzikale medewerking aan de erediensten in de H. Bartholomeuskerk, met als hoogtepunten de vieringen van Kerstmis en Pasen, ook bijzondere concerten en concertreizen. Deo Sacrum heeft een lange traditie van interne opleidingen voor kinderen en volwassenen en werkt de laatste jaren regelmatig met projectzangers. Zie ook: www.deosacrum.nl

Wat bieden wij:

De *H. Bartholomeusparochie* biedt een dienstverband aan voor een dirigent / organist in dubbelfunctie voor de voorbereiding en verzorging van de doordeweekse- en weekendvieringen (zaterdagavond en zondagochtend).

De functionaris adviseert het pastorale team en de vrijwilligers, waarbij zowel kwaliteitsbewaking als afstemming op doelgroepen wordt nagestreefd.

De *Zangkoren Deo Sacrum* bieden een contract voor een dirigent die de muzikale en artistieke leiding heeft over alle koorgroepen. In overleg met het algemeen bestuur en de koorcommissies draagt hij/zij zorg voor planning, voorbereiding en uitvoering van de muzikale activiteiten. In het bijzonder zal van de functionaris gevraagd worden om zich in te zetten voor het versterken van het kinderkoor en jongerenkoor.

Dit resulteert in een dienstverband en contract van gezamenlijk en gemiddeld 20 uur per week. Honorering en rechtspositie volgens regeling bisdom en toonkunstenaar-schap.

Wij vragen van de functionaris:

Een ervaren, inspirerende en betrokken dirigent/organist die zowel muzikale en artistieke vaardigheden bezit, als ook oog heeft voor de ontwikkelingen binnen de parochiegemeenschap en die hierop in kan en wil spelen.

- Einddiploma conservatorium koordirectie en orgel (UM)
- Afgeronde opleiding kerkmuziek met ruime ervaring
- Ervaring en affiniteit met het muzikaal opleiden van kinderen en jongeren
- Ervaring met orkestdirectie
- Bijzondere vaardigheden in het samenwerken
- Rooms Katholieke geloofsovertuiging
- Goede contactuele en didactische vaardigheden
- Goede leidinggevende en organisatorische kwaliteiten
- Coöperatief en sociaalvaardig

Uw **sollicitatie** kunt u **vóór 30 augustus 2011** richten aan:

Hr. Piet de Vreede, parochiebestuur: pamdevreede@caiway.nl

Voor **nadere informatie** kunt u eveneens contact opnemen met:

Hr. Martien van Dijk, voorzitter Zangkoren Deo Sacrum: tel. 06-53706448

Misverstand

De paus betreurt het dat na het Tweede Vaticaans Concilie het gregoriaans ten onrechte door sommigen is beschouwd als iets uit een ver verleden en daarom ongeschikt voor de eredienst in de moderne tijd. De opvatting dat het gregoriaans een belemmering zou zijn voor de muzikale creativiteit en de liturgische deelname van de individuele gelovigen, berust volgens hem op een misverstand.

"We moeten ons echter steeds opnieuw de vraag stellen: wie is het eigenlijke subject van de Liturgie? Het antwoord is simpel: de Kerk. Het is niet het individu of de groep die de Liturgie celebreert, maar het is op de eerste plaats een handeling van God doorheen de Kerk, die haar geschiedenis heeft, haar rijke traditie en haar creativiteit", schrijft Benedictus XVI.

Tra le sollecitudini

In 1903 publiceerde de heilige paus Pius X het motu proprio *Tra le sollecitudini*. Hierin werden criteria voor de liturgische muziek gegeven. Voor het eerst bevestigde een paus het primaat van het gregoriaans. Ook roemde hij de polyfonie uit de renaissance, vooral de composities van Giovanni Pierluigi da Palestrina. Pius XI verbood in dit document gemengde kerkkoren en het gebruik van bepaalde instrumenten, zoals piano, drums en percussie. Uitvloeisel van het motu-proprio was de oprichting van de Hogeschool voor Gewijde Muziek in 1911. Twintig jaar later verhef paus Pius XI de school tot Pauselijk Instituut, met de status van een universiteit. (BH; Katholiek Nederland; 1 juni 2011)

Nederlands muzikaal erfgoed voor kabinet geen rijkstaak meer

Het Nederlands Muziek Instituut, het enige erfgoedinstituut voor muziek in Nederland, zal vanaf 2013 zijn rijkssubsidie verliezen, zo heeft het kabinet besloten. Het kabinet wil geen verantwoordelijkheid meer dragen voor het behoud en beheer van Nederlands muzikaal erfgoed. Daarmee verliest Nederland zijn muziekhistorisch gezicht, zowel nationaal als internationaal.

Het begrip erfgoed komt in de nieuwe visie van het kabinet op cultuurbeleid 'Meer dan kwaliteit' regelmatig voor. Uitgangspunt voor het kabinet is om het erfgoed en bibliotheken zoveel mogelijk te ontzien (p.3). Maar dit blijkt niet voor het muzikaal erfgoed te gelden, terwijl er wel een instituut is dat zich daarmee al jaren bezighoudt. Als het aan het kabinet ligt, is het Nederlands muzikaal erfgoed geen verantwoordelijkheid van het rijk meer.

In de nieuwe visie staat (p.19): 'Het Nederlands Muziek Instituut beheert een gemeentelijke collectie met een beperkt publieksbereik. Ondersteuning

van het rijk komt dan ook te vervallen.' Dat is niet alleen een pijnlijke, maar ook onjuiste en misleidende typering.

De collectie van het Nederlands Muziek Instituut (NMI) is voor ongeveer 60% eigendom van de gemeente Den Haag die zich hiervoor dan ook al vanaf 1935 (eerst via het Gemeentemuseum en vanaf 2000 aan het NMI als zelfstandig instituut) verantwoordelijk toont en middelen beschikbaar stelt. De overige 40 % is geen gemeentelijk eigendom en wordt via het rijk ondersteund.

De collecties vinden hun oorsprong in particuliere verzamelingen uit de 19e en 20e eeuw (zoals dat voor vele collecties in Nederland geldt) en uit nalatenschappen van Nederlandse componisten. Deze zijn via schenkingen (dus particulier initiatief!) toevertrouwd aan en ondergebracht bij het NMI. De collecties zijn van (inter)nationale betekenis. Een belangrijk deel ervan staat dan ook op de 'lijst behoud cultuurbezit'. Deze nationale verzameling is enig in zijn soort en vormt het muzikaal geheugen van Nederland.

Voorts is de kwalificatie 'beperkt publieksbereik' misleidend. Een gespecialiseerde collectie als die van het NMI is uiteraard toegankelijk voor iedere burger, maar wordt in eerste instantie geraadpleegd door musici, dirigenten, programmeurs, studenten, amateurs en muziekwetenschappers. Het bereik ligt bij de luisteraars in de concertzaal en van cd's, en bij de lezers van talloze publicaties, nu én in de toekomst.

Op dit moment is het NMI het door het rijk aangewezen sectorinstituut voor het muzikaal erfgoed en behoort tot de langjarig gesubsidieerde instellingen in de basisinfrastructuur. Daarvoor ontvangt het NMI circa € 265.000 per jaar. Dit is om te kunnen functioneren als volwaardig nationaal muziekerfgoed-instituut al een beschamend laag bedrag. Samen met de ondersteuning van de gemeente Den Haag voor het behoud en beheer van de gemeentelijke collectie probeert het NMI zijn werk, gezien de beperkte bijdragen, op bescheiden wijze zo effectief en efficiënt mogelijk uit te voeren.

Het besluit van het kabinet geen verantwoordelijkheid meer te willen dragen voor het muzikaal erfgoed komt in het geval van de muziek neer op een totale ontkenning en miskennis van de nationale muziekgeschiedenis. Met een muzikaal verleden waar toonkunstenaars als Hendrik Andriessen, Alphons Diepenbrock, Willem Mengelberg, Johan Wagenaar, Julius Röntgen, Leo Smit, Henk Badings, Piet Ketting, Henriëtte Bosmans, Kees van Baaren, Tristan Keuris, Rudolf Escher, Peter Schat en vele, vele anderen aan bijdroegen, is het verbijsterend dat het rijk daarvoor zelfs geen € 265.000 over heeft!

Het rijk heeft zijn al minimale interesse in Nederlands muzikaal erfgoed nu dus geheel verloren. Deze desinteresse is ook in internationaal verband

ontluisterend. Nederland stelt via instellingen als het Letterkundig Museum, het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, EYE en het Nederlands Architectuur Instituut geheel terecht middelen beschikbaar voor ons erfgoed op het gebied van literatuur, beeldende kunst, film en architectuur. Voor het erfgoed van de Nederlandse muziek (en met het sneuvelen van het Theater Instituut Nederland ook van dans en theater) heeft ons land straks geen euro meer over!

Met de subsidie van de gemeente Den Haag alléén is het NMI niet meer levensvatbaar. Van private middelen kan voor een erfgoedinstelling niet veel worden verwacht. Het is bij uitstek een taak van de rijksoverheid ons erfgoed nú én voor toekomstige generaties veilig te stellen. Als het rijk hier geen verantwoordelijkheid meer voor neemt, is de toekomst voor het muzikaal erfgoed in Nederland in ieder geval hupoeloos.

Het NMI heeft dit bericht ook gestuurd naar leden van de Tweede Kamer die zich met cultuur bezig houden. Onze oproep aan hen luidt: Laat het kabinet ook zijn verantwoordelijkheid voor het muzikaal erfgoed nemen! Voor meer informatie over het NMI verwijzen wij graag naar onze website: www.nederlandsmuziekinstituut.nl. (BH; *Persbericht NMI; 10 juni 2011*)

Tegen desastreuze maatregel Zijlstra? Teken de petitie!

In zijn visie op het 'nieuwe cultuurbeleid' heeft staatssecretaris Halbe Zijlstra op vrijdag 10 juni laten weten de subsidie voor het Nederlands Muziek Instituut (NMI) per 1 januari 2013 te zullen beëindigen. Daarmee ontkent het rijk zijn verantwoordelijkheid voor het muzikaal erfgoed. Het is van groot belang dat het NMI als muzikaal geheugen van Nederland in stand blijft en dat bijv. de muziekarchieven van o.m. Strategier en Hendrik Andriessen, die bij het NMI worden bewaard, toegankelijk blijven. Ga naar www.nederlandsmuziekinstituut.nl. en teken de petitie. (BH; *Kurt Bikkembergs; 17 juni 2010*)

Scratchdagen 'Koormuziek voor SAB' in Almere en Noord-Scharwoude

Kennismaking met repertoire voor driestemmig gemengd koor. Veel gemengde koren (niet alleen in de kerk!) kampen met een gebrek aan mannenstemmen. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om nog vierstemmig te zingen en dus gaan dirigenten op zoek naar repertoire voor de driestemmige bezetting SAB (sopraan, alt, bariton).

Kennismaking met driestemmige missen en andere liturgische gezangen voor gemengde kerkkoren met weinig mannenstemmen. Voor dirigenten en koorleden. M.m.v. Hinke Hillege, Mark Heerink en Bert Stolwijk.

Tijdens de scratchdagen op zaterdag 8 oktober in Noord-Scharwoude (St. Jan de Doper) en op 5 november in Almere Haven (De Goede Rede) krijgen dirigenten en koorleden volop de gelegenheid om kennis te maken

met een aantal recent verschenen miscomposities en ander repertoire voor SAB. Meer informatie volgt binnenkort op onze website en in een folder die naar de gemengde koren in het Bisdom Haarlem-Amsterdam wordt verstuurd. (BH; NSGV Haarlem-Amsterdam; juni 2011)

Kathedraal Koor verovert Berlijn

Het kathedrale Koor van het bisdom Haarlem-Amsterdam heeft vanwege het 65 jarig bestaan van het Muziekinstituut een succesvolle jubileumreis naar Berlijn gemaakt. Net terug uit deze bijzondere stad kunnen de ruim 85 deelnemers terugzien op een vlekkeloos verlopen tournee met tal van muzikale hoogtepunten.

Zo heeft het koor meegewerkt aan het *War Requiem* van Benjamin Britten en gaven zij een eigen concert in de Hedwigskathedraal. De Pontificale hoogmis op Eerste Pinksterdag in dezelfde Kathedraal werd samen met het koor van deze kerk en een orkest verzorgd en o.a klonk daar de *Messe Solennelle* van Vierne. De reis werd muzikaal afgesloten met de mis op Tweede Pinksterdag met o.a. werken van Strategier.

Naast muzikale hoogtepunten hebben de koorleden ook veel cultuur opgedaan en waren velen onder de indruk van de historie van de stad Berlijn. In de lessen op school was daar voorafgaand aan de reis al veel aandacht besteed. Al met al heeft het koor de stad Haarlem en het bisdom Haarlem-Amsterdam goed op de kaart gezet. Afgelopen dinsdag zijn de koorleden teruggekeerd om nog even te kunnen genieten van een paar vrije dagen. Zo ook het team dat vooral achter de schermen hard gewerkt heeft om dit allemaal voor elkaar te krijgen.

Voor het najaar staan nog een paar hoogtepunten op het programma. Zo zal het koor nog meewerken aan twee televisiemissen, komt de jubileum CD uit, is op zondag 2 oktober de grote jubileummis in de Kathedraal van Haarlem en zal op 13 november de *Nicolas Cantate* van Britten worden uitgevoerd in de Philharmonie in Haarlem. Daar wordt ook het jubileumjaar afgesloten met een kerstconcert in samenwerking met Holland Symphonia. (BH; KerkNieuws; 18 juni 2011)

Laatste student Katholieke Kerkmuziek in Nederland afgestudeerd

Op donderdag 23 juni jl. gaf Rens Tienstra (*1988), dirigent van de Maria ter Zee kerk te Noordwijk aan Zee en student compositie aan het Conservatorium van Amsterdam, een concert met hoofdzakelijk eigen composities als afsluiting van de bachelor studie compositie. De werken zijn geschreven voor koor, orgel, carillon, saxofoonkwartet en

elektronica en werden uitgevoerd door collega-studenten. Daarnaast werden een aantal gregoriaanse gezangen 'O'-antifonen gezongen door de Schola Gregoriana Noordwijk. Met een touringcar vol waren ruim 60 parochianen (waaronder leden van het pastoraal team uit Noordwijk) naar Amsterdam gekomen om aanwezig te zijn bij dit bijzondere concert. Tienstra studeerde Compositie aan het Conservatorium van Amsterdam met daarin opgenomen specialisaties in Kerkmuziek. Op 17 juni sloot hij zijn studie Katholieke Kerkmuziek af met het cijfer 9. Tienstra was de laatste student aan een Nederlands conservatorium die Katholieke Kerkmuziek heeft gestudeerd. (BH; *Bisdom Rotterdam*; 27 juni 2011)

Componist Paul Schollaert 'Man van God en van mensen'

De invloed van componist Paul Schollaert op de democratisering van het kerklied in Vlaanderen is bijzonder groot. De priester ziet een toekomst voor het genre.

“Paul Schollaert is een man van God en van de mensen. Wanneer hij de Mattheuspassie dirigeert, maken we ons een beetje een voorstelling van wat de hemel zou kunnen zijn. Hij maakt gemeenschap wanneer zijn liederen in de volkstaal ons in verbondenheid laten zingen”, zegt politicus Luc van den Brande, voorzitter van de raad van bestuur van het Lemmensinstituut, over componist, dirigent en pedagoog Paul Schollaert.

Schollaert is een van de belangrijkste componisten van het religieuze lied in België en boegbeeld van de Leuvense muziekinstelling waar hij niet minder dan 41 jaar werkzaam was. De man is met pensioen, maar dat is relatief want hij is nog altijd actief in het Lemmensinstituut en als lieddeskundige. Vorig jaar nog verscheen van hem *Gezongen Evangeliewoorden*, responsoriale gezangen op tekst van de dagevangelies.

“Een echte componist ben ik niet, eerder een toevallig componist die tijd maakt voor wat koren en ensembles hem vragen. Ik ben hoofdzakelijk een liedjesman, vooral van kerkliederen, al schreef ik ook veel liedjes voor kinderen in de stijl van de vroegere jeugdmuziek”, vertelt Schollaert in de woonkamer van zijn Herentse huisje waar een vleugelpiano de ruimte domineert. Hij vindt dat de evolutie van de kerkliederen afhankelijk is van de liturgie en de liturgische viering. “We hebben nooit het niveau gehaald van Duitsland of Nederland, maar er zijn eigen Vlaamse accenten bijgekomen. Misschien moeten we niet te hoog van de toren blazen met een massaal groot repertoire, maar goede volkse dingen kiezen en er blijven in geloven. We zien het soms te groot. Koren komen regelmatig

samen, maar niet voor samenzang. De breuk tussen kerklied en koorwerk is vaak te groot.”

Schollaert pleit voor het eenvoudige kerklied dat mensen gemakkelijk samen kunnen zingen. Hij wil koren behouden in de kerk omdat de kerkgemeenschap niet alles kan zingen. De parochiegemeenschap tijdens de eucharistieviering twee of drie keer aan het zingen krijgen, vindt hij al een goede zaak. Daarbuiten kunnen zowel polyfonie als andere muziekperiodes aan bod komen. “Er zijn parochiegemeenschappen waar het kerklied meer leeft en andere waar dat wat moeilijker ligt, maar ik zie voor het kerklied toch wel een toekomst”, benadrukt de componist.

Kerkkoren

Zijn invloed op de democratisering van het kerklied in Vlaanderen is bijzonder groot. Ex-collega aan het Lemmensinstituut en componist Lode Dieltiens formuleert het zo: “Paul heeft een originele kijk op de volkszang in de liturgie, ingevoerd na het Tweede Vaticaans Concilie. Zijn talrijke composities liegen er niet om, maar speciaal zijn ook zijn aanpak en plaatsing van die muziek in de eucharistieviering. Zijn invloed op de programmering van de Vlaamse kerkkoren is enorm. Wellicht is hij de meest gezongen componist in onze kerken.” Even belangrijk was de stempel die hij drukte op de werking en de betekenis van het Lemmensinstituut. Volgens Maria De Smet, directrice van de Hogeschool waarvan het instituut deel uitmaakt, ziet hij het instituut als “een gesecculariseerde abdij, een gemeenschap van eenheid en vrede die sterk gestoeld is op het wezenlijke van de christelijke ethiek, cultuur en beschaving.”

Gelovig

Moet een componist geestelijk geïnspireerd zijn? “Gelovig zijn kan een dubbele betekenis hebben. Er zijn mensen die zeggen: ‘ik ben niet gelovig’, maar in de grond van hun hart zijn ze dat wel en andersom. Ik wil geen grote standpunten innemen, voor mij lijkt het een evidentie, maar dat is eigen aan mijn situatie. Ik kan me even goed thuis voelen bij anderen voor wie dat geen evidentie is en die de muziek als superieure waarde, als schoonheid ervaren. Ze maken geen bewuste of persoonlijke Godskeuze, maar wel een religieuze keuze. En dan is er nog het verschil tussen godsdienst en liturgie.” (*BH; RKNieuws.net; Tertio; Mirek Cerny; 3 juli 2011*)

Orgelbouwnieuws

Ingebruikname Ypma-orgel St. Nicolaasga

Pasen 2011 is het Ypma-orgel van de parochie te St. Nicolaasga officieel in gebruik genomen. Het is oorspronkelijk afkomstig uit Akersloot. Tijdens de viering wordt het hoofdzakelijk gebruikt voor solospel (o.a. *Grand Dialogue* van Marchand) en de begeleiding van de volkszang. Organist is Y. v.d. Wal; dirigent Johan Kuipers. De officiële inspelings heeft plaatsgevonden door dhr. T. van Eck op zaterdagmiddag 7 mei.

Johan Kuipers meldt het volgende: "De mensen die het Ypma orgel kenden sinds 1975, waaronder ook Frits Haaze, zijn vol lof over hetgeen door de orgelmakers Bakker en Timmenga is gepresteerd. Het orgel heeft t.a.v. de klank een grote verandering ondergaan. Een ongeveer vergelijk vind ik in het orgel van Dirkshorn (Herv. Kerk) en Langeraar".

(RH; mei 2011)

Restauratie orgel St. Josephkerk Haarlem

De restauratie van het Adema - orgel in de Haarlemse Sint Josephkerk is onlangs voltooid. Adema's Kerkorgelbouw begon met de restauratie in het najaar van 2009.

Het orgel werd in de jaren 1095/1906 gebouwd door P.J. Adema. Daarbij werd gebruik gemaakt van de orgelkast en een deel van het pijpwerk van een eerder orgel uit 1856, gebouwd door Henricus Lindsen. Zo ontstond een instrument met 29 stemmen, verdeeld over Hoofdwerk, Reciet en Pedaal. De tractuur was volgens het pneumatische membraanladesysteem.

In 1947 werd het orgel gerestaureerd door Hubert Schreurs/Adema's Kerkorgelbouw waarbij een tweetal dispositiewijzigingen werd uitgevoerd. Twintig jaar later werd, opnieuw door Hubert Schreurs, de tractuur geëlektrificeerd en de dispositie gewijzigd.

Het orgel heeft beroemde vaste bespelers gekend: Hendrik Andriessen, die van 1913 tot 1934 organist van de Sint Josephkerk is geweest, en Albert de Klerk, die Andriessen in 1934 opvolgde en ruim zestig jaar titularis is geweest, tot aan zijn dood in december 1998. De huidige titularis is Gemma Coebergh (sinds januari 1999).

De restauratie is omvangrijk geweest. Windladen, windvoorziening, pijpwerk en tractuur werden volledig gerestaureerd. Tevens werd de dispositie gereconstrueerd, waarbij de situatie van 1906 als uitgangspunt gold, met behoud van de Sesquialter uit 1947. De Vox Humana die in 1947 werd vervangen door genoemde Sesquialter kwam uiteindelijk terecht in het Adema – orgel van de Dominicanenkerk in Zwolle. Een nieuwe Vox Humana kon op basis van dit origineel worden gereconstrueerd. De Quint 3' werd teruggeschoven naar de oorspronkelijke 6'-basis, waarbij het groot octaaf nieuw is vervaardigd.

De speeltafel werd hersteld op basis van de bewaard gebleven speeltafelkop uit 1947 met karakteristieke melkglazen registerwippers en profileringen. De speeltafel werd gedigitaliseerd met inbouw van een elektronisch setzersysteem.

Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om de pedaalomvang met drie tonen uit te breiden tot f'. Daarvoor werd een nieuwe windlade en aanvullend pijpwerk bijgemaakt.

De huidige dispositie is als volgt:

Hoofdmanuaal (C – g3)	Reciet expressief (C – g3)	Pedaal (C – f1)	Tutti
			Tremolo II
			Octaaf aiguë I + II
Principaal 16'	Prestant 8'	Contrebass 16'	Octaaf Grave II
Bourdon 16'	Viola 8'	Subbas 16'	Octaaf Grave I + II
Prestant 8'	Vox coelestis 8'	Openbas 8'	Sequencer <
Salicionaal 8'	Bourdon 8'	Gedektbas 8'	Zweltrede
Fluit Harmoniek 8'	Quintatoon 8'	Openfluit 4'	Sequencer>
Holpijp 8'	Violone 4'	Bazuin 16' *	P/I
Quint 6' *	Fluit Harmoniek 4'	Trombone 8' *	P/II
Prestant 4'	Piccolo 2' *		Combinatiestemmen I (*)
Octaaf 2'	Sesquialter 2 st. *		Combinatiestemmen II (*)
Mixtuur 2.3.4.5 *	Trompet 8' *		Combinatiestemmen Pedaal
Cornet 5 st. *	Fagot- Hobo 8' *		(*)
Trompet 8' *	Vox Humana 8' *		

Op zondag 15 mei is een presentatieconcert gegeven door Gemma Coebergh, met medewerking van de Schola Cantorum van de Sint Josephkerk. (GC; *Persbericht; Adema orgelbouw; mei 2011*)

(advertentie)

Het gemengd zangkoor Con Amore
van de Trinitas Parochie in Leidschendam

zoekt een enthousiaste en vakbekwame

DIRIGENT/E

Die op aangename en kundige manier
het koor kan leiden, en die in staat is de
liturgie met muziek en zang inhoud te geven.

Het repertoire van het koor bestaat o.a. uit meerstemmige
kerkmuziek in Nederlands en Latijn, voorts de
vaste Gregoriaanse gezangen.

De repetitieavond is op donderdag van 19.45 tot 22.00 uur
Het koor zingt de 2^e en 4^e zondag van de maand
en op hoogtijdagen.

Wij bieden salariëring en rechtspositie
volgens de richtlijnen van het Bisdom.

U kunt uw sollicitatie sturen aan:

Mevrouw C. de Groot,
Rijnlandstraat 115 2265 WB Leidschendam.
Telefoon 070 - 7786684
E-mail: corriedegroot@casema.nl

Nieuwe uitgaven

Begeleidingsbundel bij "Jij, mijn adem"

Verschenen: Begeleidingsbundel bij (de nieuwe liederen uit) Sytze de Vries: Jij, mijn adem (Verzamelde liederen). Begeleidingszettingen, zoveel mogelijk van de oorspronkelijke componisten, bij de (ongeveer 90) 'nieuwe' liederen uit Jij, mijn adem. Dat wil zeggen: de liederen die verschenen zijn na de bundels Zingend Geloven en waarvan dus geen zettingen te vinden zijn in de begeleidingsbundels bij Zingend Geloven of bij het Liedboek voor de kerken. De bundel bevat tevens een

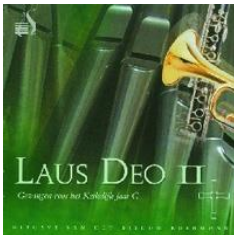
register van vindplaatsen van zettingen bij alle 211 liederen.

* Muziekuitgeverij Nootzaak, 104 blz., € 22,50. Te bestellen via www.dirkzwart.com. (BH; Dirk Zwart; 23 april 2011)

Mariagezangen voor blaasensemble

In de reeks 'Blaasmuziek in de liturgie' is deze maand vanuit de Dienst Liturgie en Kerkmuziek een bundel met instrumentale begeleidingen door blaasensembles voor Mariagezangen verschenen.

Met een minimum bezetting van vier of vijf blaasinstrumenten zijn deze zettingen als volwaardig muziekwerk uit te voeren, maar dezelfde partituur kan ook door een heel orkest gespeeld worden, getuige de uitvoering

onlangs door het 100-koppig orkest bij gelegenheid van de afsluiting van het 450-jarig bisdomjubileum.

Een bijkomend voordeel van de keuze voor deze variabele bezetting is dat men zowel binnen als buiten de kerk op alle mogelijke locaties kan musiceren in steeds wisselende bezetting. Een handleiding in de partituur attendeert op de verschillende uitvoeringsmogelijkheden.

De keuze van het repertoire is samengesteld vanuit de gangbare zangbundels *Laus Deo*, *Gezangen voor Liturgie* en *Zingt Jubilate*. De gekozen liederen zijn: *Te Lourdes op de bergen*, *Ave Maria*, *Daar bloeit' ene lelie*, *Danklied van Maria (Magnificat)*, *Het lied van Fatima*, *Het viel eens hemels dauwe/God wil een tempel bouwen*, *God groet U zuiv're bloeme*, *Ik groet u vol genade*, *Litanie van Maria*, *Maria breit den Mantel aus*, *Maria's kroon*, *O reinste der scheps'len*, *Regina caeli*, *Salve Regina*, *Wees gegroet o sterre*, *Wij groeten u Maria*, *Wij groeten u o Koningin*.

Opmerkelijk en zoals uit bovenstaande opsomming blijkt zijn ook enkele gregoriaanse gezangen van een begeleiding voorzien. Musicus Hans Leenders uit Maastricht tekent voor deze originele optie. De bewerkers van de overige Mariagezangen zijn Hans Heijkers, Matthias, Barbara en Gerard

Sars, en een bewerking van het lied *O reinste der scheps'len* stamt uit de zogenaamde *Redemptoristenbundel*.

De kaft van de brochure toont een afbeelding van het glas-in-loodraam *Magnificat* (Albert Troost, 1994) in de Sint-Servaasbasiliek van Maastricht. De bundel maakt onderdeel uit van het project 'Blaasmuziek in de Liturgie'. Vorig jaar verscheen de bundel 'Instrumentale muziek bij de uitvaartliturgie' met eenzelfde opzet. Het initiatief daarvoor was genomen door de werkgroep Uitvaartliturgie onder voorzitterschap van bisschoppelijk vicaris mgr. René Maessen. Een bundel met algemene gezangen is in voorbereiding.

Een complete set Mariagezangen (partituur en 15 verschillende partijen voor blazers) kost € 35,--. Bestellingen via het Carolushuis, de verzendboekhandel van het bisdom, via (0475) 386825 of www.carolushuis.nl. (BH; *Bisdom Roermond; mei 2011*)

CD *Officium Sanctorum*

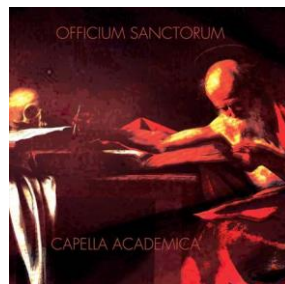
In het weekend van 16-17 oktober 2010 zonderde de Capella Academica zich af om onder leiding van Inge Feyen de Motetti Sanctorum van Kurt Bikkembergs op te nemen. De Motetti Sanctorum zijn een verzameling van 10 motetten die op de een of andere manier in verband gebracht (kunnen) worden met de heiligen, vereerd door de Rooms Katholieke kerk. Van 2007 tot 2009 componeerde Kurt Bikkembergs deze motetten voor gemengd koor met één herenpartij. Deze zogenaamde SABar-bezetting is momenteel de standaard bezetting geworden bij de Vlaamse kerkkoren. Deze CD wil daarom ook een luistervoorbeeld zijn voor vele koren en dirigenten.

Vier motetten werden reeds eerder gebundeld in de *Quattuor Motetti pro sacerdotibus*, gecomponeerd voor de 60ste verjaardag van het priesterschap van Dolf Van Tongerloo, priester aan de St.-Michiels en St.-Goedele kathedraal van Brussel.

Als extraatje werd tevens het motet *Telkens wanneer de dag de nacht ingaat* opgenomen. Dit motet is gecomponeerd op het gedicht *Salve Regina* van Jos Stroobants die zich liet inspireren tijdens de vespers in de abdij van Orval.

De CD *Officium Sanctorum* werd, in zijn totaliteit, daarom verder geconcipeerd als vesperdienst. Aan Jos Stroobants werd gevraagd om deze vesperdienst van teksten te voorzien. Met de schilder Caravaggio als uitgangspunt schreef hij tien gedichten die telkens een brug maken tussen een schilderij Caravaggio en een motet.

Uiteindelijk werd *Officium Sanctorum* een eerbetoon aan onze heiligen en aan Caravaggio, maar tegelijkertijd een moment van rust en bezinning.

* U kunt de CD bestellen door 19,50 Euro (incl. verzendingskosten) over te maken op IBAN BE79 7512 0364 1133 / BIC AXABBE22 van Montefagorum onder vermelding van *Officium Sanctorum*.
Meer informatie op www.montefagorum.be (BH; juni 2011)

Opleidingen, cursussen, studiedagen

Studiedag kinderkoorrepertoire

De werkgroep Kind-Koor-Kerk onder leiding van Joke Halmans organiseert op zaterdag 24 september in de Roermondse bisdomgebouwen een studiedag voor dirigenten van kinderkoren die regelmatig in de kerk zingen. Veel kinderkoor-dirigenten vinden het moeilijk om voor hun koor geschikt repertoire te vinden. In het kader van het project Da Capo is door pastoor Ed Smeets een liederenbundel samengesteld met liederen die gebruikt kunnen worden bij liturgische vieringen waaraan een kinderkoor deelneemt. De omvangrijke bundel vormt een uitstekend hulpmiddel voor de kinderkoor-dirigent bij de keuze van liederen. Op de studiedag worden veel liederen uit deze bundel samen gezongen en iedere deelnemer ontvangt een exemplaar. Ook wordt aandacht geschonken aan andere nieuwe liederenbundels voor kinderkoren.

Op deze studiedag vindt ook een kennismaking plaats met de liederen van de Kisikids. De Kisikids, God's singing children, brengen de boodschap van God op een frisse en aansprekende manier voor kinderen.

(BH; *Nieuws van de NSGV; april 2011*)

Meestersdag groot succes

Al enige jaren organiseert de NSGV in het Bisdom Den Bosch een studiedag, waarbij steeds een andere vakman (tot nu toe nog geen vrouw!) de kneepjes van het vak leert aan de dirigenten in het veld.

Voor het eerst hielden we de dag in de prima geoutilleerde Abdij van Berne en nodigden we ook de organisten uit om zich te laven aan de kennis van een grote maestro. We nodigden ook uitdrukkelijk zanglustige en leergierige koorleden uit voor het oefenkoor. En zo gebeurde het dat er maar liefst 100 mensen zich verzamelden voor een prachtige dag. Paul Valk, dirigent o.a. van het koor in de Dominicuskerk in Amsterdam, instrueerde vele dirigenten (soms 'in de dop') en ons oud-bestuurslid Rein Boeijen demonstreerde aan de beide prachtige orgels van de Abdij hoe je goed kunt begeleiden. Een leerzame maar ook zeer aangename dag! Volgend jaar organiseren we deze dag weer op de vertrouwde datum: de zaterdag na Pasen. In 2012 is dat dus op 14 april.

(BH; *NSGV in het Bisdom Den Bosch; Nieuwsbrief jrg 5 nr 3; mei 2011*)

Dag met muziek voor de eerste communie

Op zaterdag 24 september wordt een dag met repertoire voor de viering van de eerste communie gehouden in de Abdij van Berne (Heeswijk). In de volgende Nieuwsbrief volgt meer informatie, maar noteer alvast deze dag in uw agenda!

(BH; NSGV in het Bisdom Den Bosch; Nieuwsbrief jrg 5 nr 3; mei 2011)

Zangdag in Abdij van Berne op 5 november

De jaarlijkse zangdag zal dit jaar weer plaatsvinden in de Abdij van Berne (Heeswijk) en wel op zaterdag 5 november. Tekstschrijver ds. Sytze de Vries heeft zich al bereid verklaard mee te werken aan deze dag. Ook hierover volgt de volgende keer meer informatie.

(BH; NSGV in het Bisdom Den Bosch; Nieuwsbrief jrg 5 nr 3; mei 2011)

Studiedag voor kinderkoördirigenten in Heiloo

Thema: "Een nieuw lied".

Op zaterdag 1 oktober a.s. zijn alle kinderkoördirigenten weer welkom in de Willibrorduskerk in Heiloo voor de jaarlijkse studiedag, dit keer m.m.v. Jan Maarten Koeman en Minke Huisenga. Er zal veel aandacht zijn voor nieuw repertoire, ook uit het buitenland. Het motto van deze dag is dan ook 'Een nieuw lied'. De dirigenten mogen vijf kinderen van hun koor meenemen, die vormen samen een groot kinderkoor dat nieuwe liederen zal instuderen en uitvoeren. *(BH; NSGV Haarlem-Amsterdam; juni 2011)*

Korenfestival t.g.v. Maria Ommegang

Op zaterdag 1 oktober 2011 van 20.00 - 22.00 uur is in de Koepelkerk (HH. Cyriacus en Franciscus) te Hoorn het Korenfestival t.g.v. Maria Ommegang. Organisatie: Parochie Hoorn i.s.m. NSGV Haarlem-Amsterdam.

Inlichtingen: Mark Heerink. *(BH; NSGV Haarlem-Amsterdam; juni 2011)*

Zang- en contactdag voor gregoriaanse schola's

Op zaterdag 29 oktober 2011 is in de Koepelkerk te Hoorn een zang- en contactdag voor gregoriaanse schola's. Nadere informatie volgt.

(BH; NSGV Haarlem-Amsterdam; juni 2011)